

W. Salgó Ágnes köszöntése

„Saját tevékenységét a könyvtár érdekében végezte, s nem a könyvtárat tekintette karrierje eszközének. Szolgálni akart, s ezt is tette évtizedeken át áldozatos és a szakma által nagyra becsült munkásságával.”¹

Kedves Ünnepeltek, kedves Kollégák, kedves Vendégeink!

A Régi Nyomtatványok Tárában már a gyűjtemény jellegénél fogva is nagy hagyománya van annak, hogy a kutatói és az „örzői”, könyvtárőri hivatás komoly eredményességgel kapcsolódjon össze. Soltész Zoltánné Juhász Erzsébet – Wojtilláné Salgó Ágnes közvetlen hivatali elődje – így fogalmazott arról, hogy miért nem a tisztán kutatói életpályát választotta: „Évtizedekig volt munkahelyem a tudós könyvgyűjtő, Apponyi Sándor egykori könyvtárterme a könyvtárunknak ajándékozott Hungarika-gyűjteménnyel. Ebben a környezetben egyszerűen nem lehetett elfelejteni, hogy milyen nagy »elődök« választották életcéljuknak a nemzeti könyvtár értékeinek gyarapítását és feltárását.”²

Azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, hogy Wojtilláné Salgó Ágnes pályáját is ezek a célok határozták meg, mégpedig igen eredményesen.

Salgó Ágnes kapcsolata a nemzeti könyvtárral egészen korán kezdődött: a Patrona Hungariae Gimnáziumban tett érettségit követően egyetemi előfelvételiként a könyvtár Hírlaptárában dolgozott gyakornokként. Az egy év előfelvételi-időszak letelte után az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának latin–könyvtár, majd (külön engedéllyel) görög nyelv és irodalom szakos hallgatója lett. Könyvtár szakon a negyedik évtől RMK-könyvművészet-ősnymtatványok stúdiumra szakosodott, ezzel párhuzamosan francia, újjörög és német nyelvismeretre tett szert.

A diploma megszerzése után ismét a Széchényi Könyvtárban, a Katalógizáló Osztályon helyezkedett el. Előbb a külföldi, majd a régi anyag feldolgozója lett. Munkájának minőségét kiválóan jelzi, hogy revizori és csoportvezetői feladatokkal bízták meg. 1977-ben aztán átkérte magát a Régi Nyomtatványok Tárába, ahol a latin és görög nyelvtudásának, valamint érdeklődésének még inkább megfelelő anyag feldolgozásával foglalkozhatott. Nyelvtudását és

¹ WOJTILLÁNÉ SALGÓ Ágnes, *Előterjesztés a „Bibliothecarius emeritus” cím megadására [Fazakas József]*, OSZK Híradó, 43(2000) 3–4. sz., 10.

² P. VÁSÁRHELYI Judit, *Beszélgetés Soltész Zoltánnéval*, OSZK Híradó, 32(1989). évf. 5–6. sz., 44–47.

világlátását is formálta, hogy ebben az időszakban három évet töltött családjával Indiában, ahová férjét, a neves orientalista, ókortörténész, indológust, Wojtilla Gyulát kísérte el. Ágnes 1982-ben görög filológiából doktorált; munkájával Keresztury-pályázatot nyert, majd 1990-ben a Régi Nyomtatványok Tára osztályvezetőjévé nevezték ki.

Vezetői periódusa idején továbbra is kutató és könyvtáros maradt egyszerre: publikált, kiállítást rendezett, előadásokat tartott, tanított, s közben végezte a sziszifuszi türelmet és aprólékosságot igénylő tári feltáró és hivatali munkát is. Így már 1977-től kezdve részt vett az 1990-ben megjelent, monumentális antikvakatalógus szerkesztésében. Prágában, Lipszéban, Varsóban hungarikumokat kutatott és talált számos addig ismeretlen kiadványt, amelyekről meghatározó publikációi jelentek meg. Filológiai alapossággal megírt, kísérő tanulmánnyal ellátott fordításokat készített ókori szerzők műveiből, főképp Plutarkhoszból. Keze alól került ki többek között egy a Wesselényi-összeesküvésről, majd egy Drakula vajdáról szóló szép hasonmás kiadás, természetesen a művekhez kapcsolódó tanulmányaival együtt. Szerteágazó érdeklődését mutatja, hogy az elhangzottakon túl előadásokat tartott például a görög irodalom XVI. századi magyarországi utóéletéről, de a régi könyvek számítógépes feldolgozásának problémáiról is.

Salgó Ágnes tudományos reputációját jelzi továbbá, hogy Tagja az Ókortudományi Társaságnak, és aktív korában tagja volt az MTA Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz Kutatócsoportjának is. Számos jelentős kiállítás rendezésében vett részt, így emlékülést és nagyszabású kiállítást szervezett Apponyi Sándor születésének 150. évfordulójára *Magyarország és Európa az Apponyi-gyűjtemény tükrében* címmel. Tanulmánykötetet szerkesztett a tárlathoz, amelyben szerzőként is szerepel.³ Részt vett ezen kívül a szintén jelentős Honterus-kiállítás és -emlékkönyv létrehozatalában, valamint a *Cimélia. Az Országos Széchényi Könyvtár középkori kincsei* című kiállítás katalógusának elkészítésében is.⁴

Mindemellett nem esett nehezére szóban és írásban, magyar és idegen nyelven tájékoztatni sem. Fogadta az Apponyi-teremben az ideérkező illusztris és hétköznapi vendégeket, a különböző rangú és érdeklődésű látogatókat. Ahogy Tóth Józsefné Korompay Borbála, a Gyarapítási Osztály egykori vezetője mondta egy korábbi laudációban: „Megfordult nála az UNESCO

³ *Magyarország és Európa az Apponyi-gyűjtemény tükrében. Emlékülés és kiállítás Apponyi Sándor születésének 150. évfordulója alkalmából*, szerk. W. SALGÓ Ágnes, Bp., OSZK, 1995.

⁴ Kincs műkincs közkinccs. Az Országos Széchényi Könyvtár címéligyűjteménye (virtuális kiállítás) https://www.oszk.hu/sites/default/files/virtualis_kiallitasok/cimeliak/hun/kincsek/cimeliak/cimeliak_index_hu.html

igazgatóhelyettese éppúgy, mint a thaiföldi trónörökös hercegnő, [...] és a kínai kulturális miniszterhelyettes. Járt nála török, ír, portugál miniszter is.

Legfontosabb feladatának ugyanakkor a rábízott állomány védelmét, gyarapítását, feltárását tartotta. Mindezt nagy szakértelemmel és elkötelezettséggel végezte. Részt vett az államosított, az úgynevezett KEO-s könyvanyag ellenőrzésében, több unikális ritkaságra bukkanva a kidobásra ítélt töredékek között is. Az árveréseken felbukkanó RMK-k, antikvák, ősnyomtatványok, Apponyi-hungarikumok védését-vételét alapos elemzéssel, a könyvek ellenőrzésével, vizsgálatával készítette elő.

Elkötelezett, komoly, igazi gazdája volt a rábízott, páratlan szépségű gyűjteménynek. Erejét, idejét nem kímélve tett meg minden tőle telhetőt annak gazdagításáért. Megszerzett nagy értékű műveket, ahogy például a többmillió értékű, 1485-ben kiadott Michael de Hungaria-ősnyomtatványt.”⁵

Mindezen kívül nemcsak a KSZ/6, azaz *A régi nyomtatványok bibliográfiai leírása* című szabályzat elkészítésében vett részt, hanem a régi könyvek integrált könyvtári rendszerben, konkrétan az akkor az osztályon még újdonságnak számító Amicusban való feldolgozási szabályainak kidolgozásában is. Ehhez kapcsolódik a hozzá kötődő egyik első emlékem: a felvételi beszélgetésünk vége felé elmondta, hogy nagy változás előtt áll az osztály katalogizáló munkája, ugyanis áttérnek a katalóguscéduláról az elektronikus rekordokra, egyúttal meg is mutatta az Amicus feldolgozó felületét a saját gépén, hiszen ő akkor már abban dolgozott. Sok évvel később realizálódott bennem, hogy mindez mindössze néhány hónappal a nyugdíjba vonulása előtt történt, amikor a legtöbben már nem vágnának bele ekkora új feladatba, sőt.

Volt beosztottjaként elmondhatom, hogy Ágnes bár határozott vezető volt (néha igen szigorúnak tűnő külsővel), de sokszor megcsillogtatta humoros vagy érzékeny oldalát is. Becsültük benne, hogy a feladatokban osztozott velünk, és figyelt arra, hogy mindannyian érdeklődésünknek megfelelő lehetőségekhez jussunk.

Később, nyugdíjba vonulása után is aktív maradt. Részt vett többek között a *Germanico–Hungarica* című német–magyar díszalbum⁶ tételeinek elkészítésében, folytatta kedves

⁵ TÓTH JÓZSEFNÉ KOROMPAY Borbála, *Wojtilla Gyuláné Salgó Ágnes köszöntése a Széchényi-emlékérem átadása alkalmából 2007. április 27-én*, OSZK történeti honlap

https://tortenet.oszk.hu/html/magyar/06jelentos_szemelyek/szechenyi_ere/salgoagnes.htm

⁶ *Germanico–Hungarica*, szerk. EKLER Péter, VARGA Bernadett, Bp., OSZK, 2016.

Plutarkhosz-fordítását, valamint összeállította a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár ősnyomtatványainak katalógusát.⁷

Azt hiszem, hogy mostanra még ebből az igen vázlatosan összefoglalt életpálya-leírásból is egyértelmű, hogy Wojtilláné Salgó Ágnes neve miért vált a szakmában fogalommá, s hogy miért jutalmazták munkásságát 2007-ben Széchényi-émlékéremmel, 2008-ban Szinnyei József-díjjal, most pedig Bibliothecaria emerita-címmel, amelyhez szívből gratulálok és kívánom, hogy sokáig viselhesse!

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

Varga Bernadett

⁷ *A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár ősnyomtatványai (Incunabula Bibliothecae Sancti Martini de Sacro Monte Pannoniae II.)*, összeáll. W. SALGÓ Ágnes, Pannonhalma, Pannonhalmi Főapátság Bencés Kiadó, 2017.